

Stockholm, november 2022

Nu är hösten långt liden. Visst är färgerna vackra- gula och röda löv men det går inte att komma undan, för mig är hösten vemodets tid; en sorgesång över den sommar som flytt. Även om värmen dröjer sig kvar en smula finns mörkret. Redan tidig eftermiddag börjar det att skymma.

Denna höst började lite annorlunda för oss i Sverige. Vi fick en ny regering med tre partier plus ett högernationalistiskt stödparti. Vår nye statsminister läste upp en lång regeringsförklaring. Visst innehöll den en hel del som var bra eller rättare som kan bli bra. Inte minst gäller det vissa satsningar på skolans område och eventuellt sjukvården men det hela står och faller med vilka prioriteringar som görs i budgeten. Ambitioner som bara kläs i ord har vi ingen större glädje av. Vi får en äldreminister, Anna Tenje från Moderaterna. I sak inte något nytt men en utpekad ministerpost leder kanske till att äldrepolitiken får en starkare ställning. Det enda konkreta inom äldreområdet som uppmärksammades i regeringsförklaringen var en satsning på äldre och arbetsmarknaden. Därutöver nämnde statsministern den diskriminering och ringaktning som ålderismen leder till och jag tror att det var första gången i en regeringsförklaring.

Vad vi dessutom kan vara säkra på är att vi nu har en regering som kommer att tillsätta en massa utredningar. Redan regeringsförklaringen bäddar för ca 40 stycken.

Vad som bekymrar är den starka ställning som det högernationalistiska Sverigedemokraterna fick. Även om de inte sitter i regeringen har partiet fått tillträde till regeringsarbetet via en grupp politiska tjänstemän. Några av dem ska tillhöra ett inre kabinett med regeringens partiledare.

Högernationalismen är särskilt stark bland ungdomarna i vårt land. Det gäller främst pojkar och unga män. Skulle flickorna och kvinnorna bestämma såg allt helt annorlunda ut.

Valet i Danmark blev en nästan historisk valrytare. Först när alla röster var räknade fanns en segrare med en övervikt på knappt en tiondels procent. När jag skriver detta vet vi inget om möjligheten att bilda den mittenregering som Mette Fredriksen eftersträvar. Det kan bli en lång tid av förhandlingar.

Detta nyhetsbrev innehåller bland annat rapporter från två viktiga möten- AGE Council i Bryssel, som äntligen kunde mötas fysiskt igen och NSK:s höstmöte i Bommersvik.

Jag ser fram emot nästa månad, när alla julförberedelser börjar. Visst kan det bli lite stressigt men jag älskar att pynta och laga maten inför jul.

Guy Löv

NSK:s Höstmöte 2022 26-27 okt

NSK:s nya ordförande presenterade sig.

Åsa är förskollärare, rektor och har varit ledamot i riksdagen i 20 år, varav de fyra senaste dom förste vice talman. Hon har varit internationellt intresserad och tjänstgjort i OSSE (OSCE) bl a som ordförande i första kommittén. Utifrån det uppdraget har hon både medverkat i och lett valövervakningar på norra halvklotet.

Bommersvik

Denna höst var Sverige värd för NSK:s höstmöte. Det var förlagt till kursgården Bommersvik, som ägs av det Socialdemokratiska Ungdomsförbundet, SSU.

Den köptes 1937 av ungdomsförbundet för 140.000 kronor. En stor summa på den tiden. Genom en enkronorsinsamling bland medlemmarna fick man ihop 127.000 kronor. Resten av köpeskillingen fick förbundet låna av LO.

Sedan den tiden har Bommersvik varit en viktig plats för många av arbetarrörelsens ungdomar.

Följande ord avslutade talet vid invigningen av kursgården.

”Så må denna skola först som sist vara en tanke- och yttrandefrihetens högborg, ett toleransens och den ömsesidiga förståelsens fäste, ett humanitetens folkuniversitet.”

Generationer av ledare inom arbetarrörelsen har fått mycket av sin politiska skolning på Bommersvik. Under åren har den också utvecklats och är numera en etablerad kursgård som inte bara har gäster från arbetarrörelsen, utan även från myndigheter, organisationer och företag av olika slag.

Som en symbol för Bommersvik står konstverket Katedral som skapades av konstnären Arne Jones 1947. Ni ser konstverket på bilden tillsammans med Gunnleyg från vår färöiska medlemsorganisation.

Första dagen

Första mötesdagen behandlade sedvanliga mötesfrågor. Den ekonomiska rapporten visade ett överskott på ca 1,5 miljoner kronor. NSK har haft ett stort överskott under en följd av år. Pandemin med minskade resekostnader har förstärkt ekonomin ytterligare. Enligt tidigare beslut ska också NSK placera sina banktillgångar så att de ger god avkastning.

Vid årsmötet i vår beslutades att NSK skulle se över sin stadga.

Vissa regler i stadgan har av många ansetts diskutabla.

NSK har vid årsmötet representerats av sin styrelse, vilket leder till att det är styrelsen som beslutar om sin egen ansvarsfrihet. Vidare har inte NSK valt sin ordförande utan uppdraget har av tradition gått PRO:s ordförande. Skälet till detta är NSK:s kansli administreras av PRO.

Enligt den nya stadgan utser varje medlemsorganisation två ombud, utöver sina styrelseledamöter till årsmötet. Årsmötet kan genomföras som ett hybridmöte, d. v. s. både vara fysiskt och digitalt. Vidare ska årsmötet utse en av styrelseledamöterna till ordförande. De nya stadgarna kommer att sändas ut till medlemsorganisationerna.

Höstmötet beslutade om en budget för nästa år. Förslaget innebar kostnader på drygt 650.000 kronor. Budgeten är nära knuten till verksamhetsplanen.

Förslag till verksamhetsplan

NSK ska

- omvärldsbevaka i EU och Norden inom ramen för NSK:s prioriteringar.
- samverka med nordiska samhällspolitiska aktörer, t.ex. Nordiska Rådet, Nordiska Ministerrådet och Nordens Välfärdscenter.
- genomföra aktiviteter/projekt/seminarier/konferenser som beslutas vid NSK-möten.
- delta i aktiviteter/seminarier som kan ligga i NSK:s intresse.
- verka aktivt som medlem av AGE Platform Europe, inom ramen för NSK:s prioriteringar. NSK har en ordinarie plats i styrelsen/AGE Council. Från och med hösten 2022 innehas posten av Åsa Lindestam. Sedan år 2020 är också Norsk Pensjonistförbund medlem som egen organisation. Den representeras av Jan Davidsen som ordinarie ledamot.

NSK medverkar/genomför

- NSK:s årsmöte
- NSK:s höstmöte
- Nyhetsbrev 4-5 per år
- **AGE Platform Europe** - möten med Administrative Council (styrelsemöte) i Bryssel, våren och hösten - General Assembly (årsmöte och konferens) i Bryssel.

Följande frågor ska uppmärksammas av NSK

- Äldres rättigheter och behov av förstärkt lagstiftning. I samband med Sveriges ordförandeskap i EU planerar NSK att genomföra ett arrangemang i Sveriges riksdag tillsammans med något/ några riksdagspartier. Övriga deltagare föreslås bli SPF- Senionerna och AGE. Syftet är att uppmärksamma frågan om en äldrekonvention. Mötet planeras till början av våren. (eftersom det kan vara svårt att få tillåtelse att genomföra mötet i riksdagen, kan det blir aktuellt med annan plats).
- Låga inkomster bland pensionärer även ur jämlikhets- och jämställdhetssynpunkt - med särskild bakgrund i en eventuell nedgång i våra länders ekonomier. En rapport från den svenska pensionsmyndigheten visar att allt fler pensionärer inte klarar sig bara på sin pension, tillägg i form av bidrag är nödvändiga för en stor majoritet. NSK uppmärksammar frågan på lämpligt sätt.
- Lyfta fram pensionärsrådens/ äldrerådets arbete och möjligheter att verka för äldrevänliga samhällen. Frågan blir ett tema på NSK:s möte 2023. Inför seminariet ska varje land presentera två goda exempel på hur råden kan fungera.
- Fler kommuner i Norden ansluter sig till nätverket Åldersvänliga städer.
- Kontakter med AGE via nätverk och expertgrupper. Besvara relevanta frågor i AGE årliga barometer samt i rapporten European Semester.

Verksamhetsplanen beslutades med följande tillägg

- En broschyr om NSK som ska kunna delas ut till våra medlemmar
- Information om äldrevänliga städer och uppmaning att lokalt driva frågan
- Möte om äldreråd/ pensionärsråd och inför mötet genomföra en inventering av hur råden fungerar som redovisas i en rapport.
- Nyhetsbladet ska i förkortad version översättas till olika nordiska språk. Många medlemmar behärskar inte svenska och översättningen kan få fler att läsa Nyhetsbladet. NSK ska stå för kostnaderna.

Det är svårt att idag beräkna vilka hur höga de ökade kostnaderna blir. Kansliet ska återkomma till styrelsen med detta och en projektplan för de nya aktiviteterna.

Landrapporter.

Vid våra möten presenterar varje medlemsorganisation en landrapport som beskriver utvecklingen respektive land under det senaste halvåret. Landrapporterna bifogas utskicket av Nyhetsbrevet.

Som en kort sammanfattning kan dock lyftas fram att organisationerna har återhämtat sig efter pandemin med alla inställda möten och förlorade medlemmar. Vissa har nu ökat så mycket att de har fler medlemmar än före pandemin.

Höstmötets två seminarier.

Äldres rättigheter och åldersdiskriminering.

Behöver vi förstärka lagstiftningen när det gäller äldres rättigheter. Utsätts äldre för diskriminering och det som kallas ålderism? Denna fråga blir alltmer aktuell. Vi som är äldre möter ofta nedvärderande attityder som i sin förlängning leder till kränkningar och diskriminering. Pandemin är ett tydligt exempel, då äldre

i högre utsträckning än andra stängdes ute från samhället. De av oss som bodde på äldreboenden fick inte bestämma över vilka som skulle besöka oss i våra bostäder. Syftet var att skydda oss från sjukdom och död men det var inte tillfälliga besökare som orsakade smittan vid våra boenden. Makten och myndigheten över våra liv togs ifrån oss. Vi blev istället hjälplösa offer som skulle beskyddas.

Inom arbetslivet finns regler som skapar hinder för oss som vill fortsätta att arbeta efter att vi uppnått pensionsåldern.

Ser vi till våra nordiska parlament är vi äldre klart underrepresenterade. Både inom politiken och arbetslivet leder åldersdiskrimineringen till att våra kunskaper och erfarenheter inte tas tillvara. När vi väl fått pension får många finna sig i en ekonomisk standard som är betydligt lägre än tidigare.

Den digitalisering av tjänster vi ser idag, utestänger många av oss äldre. Yngre gynnas både genom sin utbildning och sitt arbetsliv.

Det finns knappast kvar lokala bankkontor, allt fler butiker handskas inte med kontanter, det är svårt att idag att beställa tågbiljetter med personlig service.

Föreläsare

- **Apollina Parel**, från AGE Platform Europe- organisationens arbete för en FN-konvention om äldres rättigheter.
- Professor **Ann Numhauser Henning** - diskriminering av äldre och lagstiftningens möjligheter
- **Alfhild Petrén**, från PRO Global med tidigare lång arbetslivserfarenhet inom regeringskansliet med rättighetsfrågor- hur ska vi stärkas äldres rättigheter.

Äldres ekonomiska villkor

Vi behöver fördjupa de ekonomiska diskussionerna. De flesta pensionärer lever idag inte under svåra ekonomiska villkor, även om ekonomin lång ifrån är god för många. Myndigheter och politiker redovisar gärna förenklade generaliseringar som visar att pensionärer lever under ganska goda villkor. De ekonomiska klyftorna är dock stora inom den äldre befolkningen. Det finns pensionärer i våra nordiska länder som lever på marginalen. Vi finner dem bland de allra äldsta, bland ensamstående kvinnor som tog stort ansvar för sina barn och minskade sin tid i arbetslivet och bland dem som har invandrat hit och inte har tillräckligt lång tid i arbetslivet. Vi finner dem också bland dem som genom funktionsnedsättningar aldrig fick en ordentlig plats i arbetslivet och vars redan låga ersättningar sänktes när de fyllde 65 år.

Mot denna bakgrund är det viktigt för våra organisationer att bevaka de ekonomiska villkoren för äldre personer i de nordiska länderna.

Vi har under många år levt i en tid av god ekonomisk tillväxt med låg inflation och ökad köpkraft för de allra flesta. Nu står vi i början av en konjunkturedgång och den medför att statens inkomster minskar. Samtidigt ökar priserna och köpkraften minskar. Allt fler oroas över hur de ska klara sina boendekostnader när räntorna stiger, hyrorna höjs och det blir allt dyrare att värma upp bostäderna. Så gott som alla kommer att drabbas men långt ifrån lika hårt. Vi tycks också gå in i en kris utan en politik som fördelar resurserna rättvist.

De pensionärer som levt under prekära ekonomiska villkor kommer inte längre klara sig utan särskild hjälp och många som under de goda åren levde ganska hyggligt riskerar att hamna under den relativa fattigdomsgränsen. Även med höjda pensioner kommer vi inte att kunna behålla en tidigare standard.

Våra organisationer ställs inför nya utmaningar när inkomstklyftorna bland pensionärerna leder till att de med den lägsta pensionen inte längre klarar sin hyra, inte har råd att värma upp sin bostad och har svårt att klara rimliga matkostnader. Vi kommer som pensionärer i Norden att klara oss relativt hyggligt om vi jämför oss med dem som lever i andra länder. Välfärdsstaten består men dess sprickor, som vidgats under flera år, kommer bli allt större. För att undvika detta krävs politiska beslut som fördelar resurserna mer rättvist. Vad som händer beror också på hur långvarig krisen blir.

Föreläsare

- **Eric Spector**, Konjunkturinstitutet- vad säger prognoserna om konjunkturutvecklingen; hur djup och långvarig blir den?
- **Simon Vinge**, ekonom på den fackliga organisationen Akademikerförbundet SSR- hur kommer enskilda personer att drabbas och vad krävs av samhället för att klyftorna inte ska vidgas ytterligare?
- **Liza di Paolo Sandberg**, ordförande SKPF- pensionärernas ekonomiska villkor.

Sveriges ordförandeskap i EU våren 2023

Våren 2023 kommer Sverige att vara ordförandeland i EU. AGE Platform Europe vill mot den bakgrunden arrangera ett seminarium i slutet av våren tillsammans med den svenska regeringen. Seminariets tema ska vara äldre och arbetsmarknaden.

Vi vet idag inte om det finns intresse hos den svenska regeringen med detta seminarium. NSK kommer att engagera sig i frågan tillsammans med AGE Platform Europe. Under avsnittet om verksamhetsplanen för NSK framgår att organisationen planerar för ytterligare ett seminarium. Äldres rättigheter blir ett viktigt tema under nästa år i kontakterna med Sveriges regering.

Rapport AGE Council 12-13 okt

Det var det första fysiska möte på mycket länge med AGE Council. I fortsättningen kommer man att träffas varannan gång fysiskt och digitalt.

AGE hade fått låna möteslokal av det flamländska Kristdemokratiska partiets seniorförening. Vi blev välkomnade av organisationens ordförande Eric van Rompuy. I sitt välkomsttal nämnde han sin oro över att vi alltmer bara bevakar våra egna intressen och att politikerna ser till sitt land främst, trots att vi lever i en tid när samverkan behövs. Hans tal var fyllt av rättvisepatos.

Under de två mötesdagarna hade vi från NOPO/NSK, goda kontakter med SPF Seniorerna i Sverige, Äldresagen i Danmark och SPF i Finland. Vi tyckte samtliga att det kan vara dags att fördjupa denna samverkan.

AGE Barometer var uppe till diskussion. Den har stor betydelse eftersom den ger en bild av hur medlemsorganisationerna bedömer hur villkoren för äldre är i respektive land. Barometern är ett komplement till den undersökning som EU genomför varje år, som kallas EU Semester survey.

Det framhölls att Barometern var för omfattande och att det krävdes mycket tid för att besvara den. Många organisationer anser inte att de har möjlighet att lägga ner så mycket tid på den. Från AGE sekretariat underströks att man inte behöver svara på allt, utan välja ut det som är mest intressant.

Arbetet med äldres rättigheter redovisades och diskuterades. Vad som lyftes fram är att en konvention som anger rättigheter måste kombineras med olika former av stöd och resurser, annars får den ingen praktisk betydelse.

EU lanserade under hösten EU Care Strategy. Det är en samlad långsiktig strategi för att utveckla äldreomsorgen i EU. Detta är ingen fråga där EU har maktmedel, men med en strategi vill kommissionen markera hur viktig frågan är.

Varje land ska redovisa till kommissionen, vilket kan sätta viss press på länderna. För våra organisationer kan det bli aktuellt att kräva en nationell långsiktig kvalitetsplan för äldreomsorgen. Vi har ett par utredningsförslag från Sverige vad gäller detta.

År 2024 är det val till EU-parlamentet. EU vill stödja arbetet med att få fler att rösta. Det kommer att finnas medel att söka för projekt där vi kan ta upp våra frågor på dagordningen under valrörelsen och få kandidater att lyfta fram äldre frågor. Detta bör vi nog fundera på. Vad kan vi göra i våra länder?

En budget antogs som visar på överskott. Det beror inte minst på lägre kostnader för resor. Ger en buffert.

Ofta diskuteras stadgefrågor vi möten med Council. Nästa år kommer det att genomföras en hel del stadgeändringar. Eftersom AGE Platform Europe har sitt kontor i Bryssel är det Belgisk lag som gäller. Landet har gjort vissa lagändringar som AGE måste följa.

När AGE General Assembly, den stora beslutande församlingen, träffas, blir alltid medlemsavgiften en stor fråga. Det leder till att det blir svårt att hinna med andra viktiga frågor. Ett förslag antogs av Council som innebär att den i framtiden ska indexeras.

De som har svårt att klara avgiften kan få ekonomiskt stöd ur en solidaritetsfond. NSK/NOPO betalar mer än vad vi behöver. Avgiften bygger på antal medlemmar och eftersom medlemsantalet för oss är åtta nordiska organisationer, skulle vi få betala en mycket låg avgift om vi inte valde att solidariskt betala mer.

Sverige är ju ordförandeland i EU under nästa vår. AGE vill att vi försöker övertala regeringen att arrangera en gemensam konferens med AGE rörande äldre och arbetsmarknaden. Sådana gemensamma arrangemang är mycket vanliga. Vi ska naturligtvis ge stöd till AGE i frågan.

NSK

är en samarbetskommitté mellan åtta pensionärsorganisationer i sex nordiska länder.

- Faglige Seniorer – Danmark
- Landsfelag Pensjónista – Färöarna
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry/Pensionstagarnas Centralförbund PCF – Finland
- Landssamband eldri borgara, LEB – Island
- Pensjonistforbundet – Norge
- Eläkeläiset ry – Pensionärerna rf – Finland
- SKPF pensionärerna – Sverige
- PRO Pensionärernas Riksorganisation – Sverige

NSK:s medlemsorganisationer samarbetar till försvar för den nordiska välfärdsmodellen. Styrelsen för NSK leds av PROs ordförande **Åsa Lindestam**.

NSK är också medlem AGE Platform Europe med ca 145 medlemsorganisationer. I AGE kallas NSK för The Nordic Older People's Organisation (NOPO). Åsa Lindestam är ledamot av AGE Council/styrelse. Samordnare för NSK är **Guy Lööv**, som nås på mailadressen guy.loov@pro.se eller 070-29 30 319.